

Sydentur med
mor i pappas jul.
Beskyldninger om
at bestemor drikker.
Klamydiatest av
fireåringen. **Mor** og
far går langt for å få
retten - og **barnet** -
på sin side. ▶

ÅR BARNET BLIR VÅPENET

er fint her i (byens navn), det eneste som er
er at mamma ikke er her».
n gutt til dommeren i en barnefordelingssak
mmen tingrett).

e svarer en gutt fra Drammen da han blir
av dommeren om han trives hos far. Gutten
av rundt 600 barn fra Buskerud som hvert år
ever at foreldrene skiller seg. Ni av ti foreldre
r å lage avtaler seg imellom for hvor barnet
bo. Det klarte ikke denne guttens foreldre.
obligatoriske meglingen har heller ikke ført
Ei heller har foreldrene valgt å lytte til advoka
n og dommerens formaninger om å løse sam-
minnelighet. Disse foreldrene ble nødt til å
e siste utvei; at retten bestemmer hvor søn-
skal bo.

milien er ikke de eneste som har gått rettsens
vårt distrikt. De siste fem årene har Dram-
tingrett behandlet over hundre barneforde-
saker der spørsmålet har vært hvor barnet
bo fast. I 47 av sakene har dommeren tatt den
lige avgjørelsen, mens de andre sakene er
ved forlik.

ORDAG har gått gjennom alle disse dommene
rlikene i Drammen tingrett. Mellom de røde
vite permene skjuler det seg mange beskyld-
er og mange triste barneskjebner.

ommenter mot far: Moren hans drikker for mye.
er bifil. Han blir frustrert når han drikker.

ommenter mot mor: Hun har personlighetsfor-
relser.

en barnefordelingssak i Drammen tingrett).

BANNER I KIRKEN. Advokat Berit Anne Borgen
haster inn på kontoret «Borgen og Borgen». Klok-
ken er halv tolv, og hun har fått seg noen få timers
søvn mellom dypdykkene i dokumentbunkene.
Den barnefordelingssaken hun jobber med nå
har 800 siders dokumentasjon hun må pløye
gjennom på kort tid.

- Jeg skulle egentlig ringe deg for å si at jeg ikke
kunne prate med deg i dag. Var oppe til klokken
seks i natt. I går sov jeg bare mellom seks og syv,
sier Borgen forklarende og setter seg ned med
kaffekoppen. Det er et evig marked for advokater
som tar barnefordelingssaker. Advokat Borgen
har 25-30 saker på gang. Bare fire av dem vil
havne i retten.

- Nå jobber jeg med tredje generasjon av barn i
konflikt, sier Borgen.

Når fortvilte foreldre finner veien til advokat
Borgens kontor i Hokksund sentrum, lar Borgen
dem rase ut.

- Hvis foreldrene kommer med beskyldninger
om den andre parten, spør jeg om det kan motbe-
vises. Jeg sier også at de bør tenke på ungene, og
på at de skal leve et liv fremover også.

Det står i barneloven paragraf 49 at advokaten
har ansvar for å forsøke å få partene til å bli enige
på minnelig vis. Det er en lov Borgen retter seg et-
ter.

- Av og til sier jeg; dere kan velge å oppløse ek-
teskapet. Men foreldreskapet oppløser dere al-
dri, sier Borgen.

Men noen ganger er anmodninger om fred ikke
nok. Da bærer det til retten. Mye blir gravd opp i
forbindelse med en rettssak. Advokat Borgen sier

at hun bare tar med det som er skjønnsomt. Hvis
beskyldningene mot den andre parten viser seg
ikke å stemme, kan det fort peke tilbake på de
som kommer med anklagene.

- I retten er det forventet at vi holder en lav pro-
fil. Det er blitt som å banne i kirken å ta opp de
andre partens negative egenskaper. Men hvor-
dan skal de ellers komme fram? spør advoka-
t Borgen før hun må vende tilbake til dokumen-
bunkene som venter.

*Mor mener at far har forgrepet seg på dattere.
Undersøkelser fra psykolog og lege viser at det
lite sannsynlig. Moren tar likevel en klamydiat
av datteren på fire år.*

(Hendelsesforløp i forkant av en barnefordeling-
sak i Drammen tingrett. Hentet fra dommen).

VONDE MAGER. - Når du kontakter advokat,
det blir som «når du roper i skogen får du svar».
Foreldre bør søke megling og ikke tilspissing
konflikt, sier psykolog og leder for familieenhete-
ved Barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling, Eg-
Øritsland. Vi møter ham i hverdagsklær hjemme
på Tranby, men i sitt daglige virke ser han mye
barn som er ofre for krigen foreldrene fører m-
hverandre.

- Hvert år får vi 35-40 nye pasienter. Rundt ti
disse barna er fra familier der foreldrene er i ko-
flikt, sier Øritsland.

Psykologen forteller om barn som blir utag-
rende og usikre av foreldrenes konflikter.

- Å skulle velge mellom en av foreldrene er
umenneskelig press. Barna vil selv synes at d-

Hvis foreldrene kommer med beskyldninger om den andre
parten, spør jeg om det kan motbevise. Jeg sier også at de bør
tenke på ungene, og på at de skal leve et liv fremover også.

Anne Berit Borgen, advokat

Fakta om barnefordeling:

- ▶ I Buskerud bor tre av fire barn med begge foreldrene sine.
- ▶ 22,3 prosent av alle barn i Buskerud bor med moren sin, mens 3,7 prosent bor med faren sin.
- ▶ I 2005 opplevde 605 barn i Buskerud at foreldrene skilte seg.
- ▶ 90 prosent av alle foreldre som går fra hverandre klarer å lage en egen avtale om hvor barna skal være.
- ▶ Før en barnefordelingssak kan prøves for retten, må foreldrene til megling på familievernkontoret eller en annen autorisert megler.
- ▶ Familievernkontoret i Drammen meklet i fjor i 175 barnefordelingssaker. Til sammenligning hadde Drammen tingrett 19 saker samme år. Åtte av disse sakene endte med forlik.
- ▶ Kriminolog Kristin Skjørten har gått gjennom 129 lagmannsrettsdommer fra hele landet. Blant disse dommene var det fremmet påstander om vold i hver fjerde sak. I halvparten av disse sakene var det grunn til å tro at barnet var utsatt for vold. I et par av sakene mente retten av påstandene var falske beskyldninger.
- ▶ Av de 129 lagmannsrettsdommene ble halvparten anket til Høyesterett. Bare tre av dem slapp igjennom.
- ▶ Dette tar retten hensyn til når de bedømmer barnas beste; status quo (hvor barnet bor nå), nettverket til foreldrene, barnas eget ønske, vilje til samvær med den andre parten, foreldrenes personlige egenskaper og eventuelle historier med sviktende dømmekraft, rusmisbruk, overgrep og vold.
- ▶ Snart skal en barnefordelingssak fra Drammen opp i Høyesterett. Der er spørsmålet om mor bør få den daglige omsorgen for barnet hun vil takle tapet av barnet svært dårlig. At saken kommer opp for Høyesterett betyr at saken er prinsipielt viktig.

NÅR BARNET BLIR VÅPENET

Forlikssaker i Drammen tingrett:

Forlik: 69
Dommer: 47
Utløst: 116

...erfattede avgjørelser og spørsmål om ...ærtsrett er ikke tatt med).

Forlikssaker i barnefordelingssaker 2002- 2007:

...har gått gjennom alle dommene i ...en tingrett der spørsmålet har vært ...skal få den daglige omsorgen.

Domsslutningene i 2002:

Mor: 8 Far: 2

Domsslutningene i 2003:

Mor: 3 Far: 1 Delt omsorg: 1

Domsslutningene i 2004:

Mor: 7 Far: 5

Domsslutningene i 2005:

Mor: 4 Far: 1 Dele søsknene: 1

Domsslutningene i 2006:

Mor: 3 Far: 7 Dele søsknene: 1

Domsslutningene i 2007:

Mor: 1 Far: 1 Dele søsknene: 1

Forlikssaker i barnefordelingssaker 2002-2007:

...sakene fra Drammen tingrett har endt ...lik om hvem som skal få daglig omsorg. ...forlikssaker går det ikke frem hva saken ...Det tas derfor forbehold om at det ...barnefordelingssaker som har endt ...lik enn hva denne statistikken viser.

Forlikssakene i 2002:

Daglig omsorg til mor: 8
Daglig omsorg til far: 0
Delt omsorg: 5
Dele søsknene: 1

Forlikssakene i 2003:

Daglig omsorg til mor: 4
Daglig omsorg til far: 2
Delt omsorg: 2
Ukjent: 2

Forlikssakene i 2004:

Daglig omsorg til mor: 9
Daglig omsorg til far: 4
Ukjent: 2

Forlikssakene i 2005:

Daglig omsorg til mor: 14
Daglig omsorg til far: 5
Delt omsorg: 1
Ukjent: 1

Forlikssakene i 2006:

Daglig omsorg til mor: 3
Daglig omsorg til far: 0
Delt omsorg: 1
Dele søsknene: 0

► ligner på begge to, og at både mor og far har ting ved seg som de er stolte av. Dette går ikke over etter at de er 18 år. Man blir aldri så moden at man kan velge mellom foreldrene, sier Øritsland.

Ifølge barneloven skal barn fra syv år og oppover få lov til å uttale seg om personlige forhold, slik som hvem de vil bo hos. Etter at de er fylt 12 år skal barnets mening legges stor vekt på.

- Det verste jeg ser er der konflikten aldri gir seg. Foreldrene leter etter bekreftelse for at barnet ikke har det godt hos den andre. De fører mer eller mindre tydelige forhør av barnet, og alt de sier blir brukt rått. Barnet går med en konstant uro og får vondt i magen, sier Øritsland.

Det er eksempler der barn har blitt plassert i fosterhjem fordi konfliktnivået hos foreldrene er skadelig for barnet.

Far har samværsrett annenhver helg. Moren legger ridekurs og filmklubb til den helgen. Barnet vil selvsagt være igjen hos mor.

(Eksempel fra advokat Borgersen).

FRI VILJE? Psykolog Egil Øritsland mener likevel at det er fint at barna blir hørt.

- Men det gjelder å være tydelig på at barnet ikke er den som tar den siste avgjørelsen. Det kommer også mye an på hvordan man spør, sier Øritsland.

Tingrettsdommer Anne Kristin Vike har dømt mange barnefordelingssaker. Hun spør ikke om minste barna direkte hvem de helst vil bo hos, men forsøker å få til en samtale.

- Det hender at psykologene sier at det ikke er forsvarlig å prate med barnet, og at det er best å holde dem utenfor. Men å ikke høre på en femtenåring som absolutt ikke vil bo hos faren sin, vil ikke være bra for det videre samarbeidet etter rettsprosessen, sier Vike.

I noen av sakene fra Drammen tingrett som LØRDAG har gått gjennom, har retten funnet ut at barna er satt under press. I den grad barnas ønske er gjengitt i dommen, er mønsteret at retten følger barnas vilje.

Barnefordelingssaker: Fylkesmannens statistikker 1998-2004

I april 2004 kunne fylkesmannen foreta avgjørelser i barnefordelings-saker. Sakene er fra hele Buskerud, og det er i tillegg til dommer og forlik domstolretten.

1998:	1999:	2000:	2001:	2002:	2003:	2004:
10 saker	6 saker	5 saker	6 saker	6 saker	3 saker	2 saker
Far ♂ 3	Far ♂ 5	Far ♂ 2	Far ♂ 2 (3)*	Far ♂ 4	Far ♂ 1	Far ♂ 0
Mor ♀ 7	Mor ♀ 1	Mor ♀ 3	Mor ♀ 4 (3)*	Mor ♀ 2	Mor ♀ 2	Mor ♀ 2
Enighet i en av sakene - bosted hos mor	Ingen av disse ble løst i minnelighet	Ingen løst i minnelighet	* En sak der fylkesmannen hadde valgt mor ble omgjort til far etter klage til departementet	Enighet i én sak - bosted hos mor	Ikke enighet i noen av sakene	

na skal være hos faren i julen. To dager før julen bestiller moren sydentur med ungene. Eksempel på hva foreldre har gjort for å hindre en slik utveksling. Fra advokat Borgeren.

BJØR MAN? Blant alle de opprivende skilsmisler og kranglene som har vart i årevis, finner vi konflikter som starter med at den ene parten tar seg barna og flytter til en by langt av sted. Hva gjør man som forelder når eksen tar med ungene til Bodø?

Å flytte med sine barn til Bodø er en alvorlig beslutning å ta. Det beste er virkelig å snakke med en advokat, og si at «jeg blir forbanna når du reiser med ungene». Så må man samarbeide best mulig med eksens ordninger. Må hun reise til Bodø? Og isåfall hva er det beste man kan få ut av situasjonen? Psykolog Egil Øritsland.

Administrativ leder i «Foreningen 2 Foreldre», Leander, forstår at noen foreldre ser på retten som en siste utvei.

En rettssak koster skjorta og kan skade barna. Når barna vokser opp kan de tenke «Hvorfor ble han ikke noe?» En rettssak kan være en utfordring på at forelderens bryr seg, sier Leander.

Barne- og familiedepartementet har satt ned et utvalg som går igjennom barneloven. De skal gjennomgå og se på retten for en av foreldrene til å få med barna uten den andres samtykke.

TIL MELLOM MOR OG FAR. De siste fem årene har foreldrene fått den daglige omsorgen i 36 prosent av sakene som har blitt avgjort ved dom i Drammen tingrett. I 55 prosent av sakene har mor fått den daglige omsorgen, mens i de resterende saken har søsken enten blitt delt eller foreldrene er blitt delt omsorg. De nasjonale tallene fra lagretten er enda jevnere; 49 prosent til mor og 49 prosent til far.

I Drammen kommer fedrene dårligst ut i fordelingen. Her har faren bare fått daglig omsorg i 69 saker. Moren har vunnet barna i 38 saker. I de andre sakene har foreldrene delt søskeliv, delt omsorgen eller ikke ført opp hva slags omsorg som er inngått.

I noen ganger gir den ene parten seg, fordi han eller hun ser at kampen mot eksen er direkte skadelig for barna, sier psykolog Øritsland.

lagt sterk vekt på status quo-prinsippet; barna får det best hvis de slipper å bli flyttet.

Noen ganger mister moren omsorgen fordi hun aktivt har forsøkt å sabotere samvær med faren (eller vice versa). I ett tilfelle fra Drammen tingrett får moren beholde barnet nettopp fordi ungen ikke kjenner faren sin etter mange års sabotasjer fra mors side.

Slike saker er et dilemma. Å holde barna borte fra den andre forelder er ikke et pent trekk, og man får ikke belønning for det. En god omsorgsperson legger til rette for godt samvær. Men vi må hele tiden tenke på barnas beste, sier tingrettsdommer Vike.

Snart kommer en sak fra Drammen opp i Høyesterett der spørsmålet er om moren skal få omsorgen fordi hun vil takle det veldig dårlig om barnet blir tatt fra henne.

Barnefordelingssaker kommer bare opp i Høyesterett hvis de er av viktig, prinsipiell betydning.

FOR PENGENES SKYLD? I Norge får aleneforeldre mindre bidrag jo mer barnet er hos den andre.

Noen ganger ønsker den ene parten å minimere samværet for å få mer i bidrag. De kjemper om kroner og øre og skader barnet sitt evig, sier Vidar Borgersen.

Fra kontoret i Børsen i Drammen hjelper han klienter over hele landet med barnefordelingssaker. Borgersen har sett at barnet blir brukt når utroskap og vonde skillsmisser skal hevnes, og han har sett at barn bukker under i krigen mellom foreldrene.

Mange blir skoletapere på videregående skole fordi forholdene i hjemmet er så dårlige. De foreldrene som setter barnet opp mot den andre, får det ofte igjen i når barnet er blitt voksent. Sønnen eller datteren oppsøker den andre og finner ut at mor eller far er helt ålreit, sier Borgersen.

Advokaten ser trist ut i lokalet. Jeg har hatt voksne mennesker på 30-40 år gråtende på mitt kontor, fordi de ikke har fått anledning til å bli kjent med moren eller faren sin. Foreldrene dine har mye med identifikasjon å gjøre, sier Borgersen.

På vei ut av kontoret sier Borgersen: Tenk på barna, og forstå behovet for to foreldre. I kjølvannet av barnefordelingssaker er det mange drap og mange som får barndommen sin ødelagt. Dette er et av de største problemene i vårt

TINGRETTSDOMMER. Anne Kristin Vike forsøker det lengste å få foreldrene til å bli enige.

FOTO: RUNE FOLKEDAL

